(Nro 288.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 144. 18. Grudnia 1820.

Wiadomości kraiowe.

Z Opawy d. 8. Grudnia. — Dnia 3. b. m. Jego Cesarzowicowska Mość i Eminencyia, Arcy-Xiaże Rudolf i Xiaże Arcybiskup Ołomuniecki czytał zwyczayną żołnierską Mszę w Kościele Jezuickim dla tuteyszey załogi, w d. 4., 5. i 6. udzielał ciągle bierzmowania przybywaiącemu z odległych okolic ludowi, pomiędzy tym znaydowali się także na d. 4., wszyscy będący tutay wychowańcy Pułku Kaunitza.

Dnia 5. przybył tutay Jego Cesarżowicowska Mość Wielki Xiaże Rossyyski Mikołay i wysiadł w przygotowanym dla siebie domu Barona Gastheimba. Jego Cesarzowicowska Mość zabawiwszy na chwile u Cesarza Rossyyskiego udał się zaraz do Dworu dla powitania naszych nayłaskawszych Cesarstwa. Wielki Xiaże przedpołudniem na d. 6. przyymował korpus Officerów i Stanów kraiowych, z którymi przez nieiaki czas łaskawie rozmawiał; w iego orszaku znaydnie się C. R. Pułkownik i Adjutant de Adlersberg.

Dnia 4. t. m przybył tutay C. R. tayny Radzca, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego Hrabia Sobolewski.

Z Wiednia d. 7. Grudnia. — Dnia wczorayszego 6. Grudnia, spalono znowu w Wiedniu 10 milionów pieniędzy papierowych w domu do tego przygotowanym na stoku przed bramą zwaną Stubenthor.

Dnia 21. Listopada odprawiono w Pavii uroczyste otworzenie Uniwersytetu. W tym celu przybył tam Prezydent Rządu Hrabia Strasoldo i był obecny uroczystości tey, tak w kościele Uniwersyteckim iak i w gmachu Uniwersytetu. Dzięki wspaniałomyslności Rządu, założony iuż iest kamień węgielny do nowego gmachu Uniwersytetu, który opatrzony obszernemi salami słuchalnemi i gabinetami sztuk nie ustąpi żadnemu innemu instytutowi tego rodzaiu.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Gazety Lizbońskie z d. 7. Listopada donoszą, iż Rząd tymczasowy postanowił, aby zwołanie Stanów (Cortes) nie odbywało się podług dawnego zwyczaiu. Sposób wybierania, przepisany przez Konstytucyią Hiszpańską przyięto z nieiakiemi małemi odmianami. Liczba Deputowanych połączonego Królestwa Portugalii oznaczoną iest na 100 osób.

Hiszpaniia.

Konstytucyionista donosi, iż w dniu 1. Listopada Biskup Kadyxeński kazał odczytać w kościołach tamecznych napomnienie, przeciwko umieszczonym artykułom w gazecie handlowey Kadyxeńskiey. Wydawca tey gazety miał skarzyć się naczelnikowi politycznemu, i z tąd miało wszcząć się wielkie zaburzenie.

Goniec, który na d. 13. Listopada wyiechał z Madrytu powiada, iż miasto wspomnione doznawało pokoiu. List prywatny, umieszczony w Konstytucyioniście Francuzkim, który iak wiadomo pisany iest w sposobie ultraliberalnym zawiera: „Dnia 10. Listopada, w dzień po zamknięciu posiedzeń Stanów, dawały się postrzegać ważne oznaki, przepowiednie burzy. Na placach publicznych zebrały się kupy ludu, iedni wołali: Niech żyie Riego! inni: Niech żyie Król! nayznacznieysza część atoli: Niech żyią Stany i Król Konstytucyyny! Wytrwałość Deputowanych, i ich uchwała, aby w dostateczney liczbie pozostać w Stolicy dla szybkiego zebrania się w potrzebie, rozproszyła wszelkie obawy. Mówiono, że Xiążęta Ifantado i Aleegon odwiedzić mieli Króla w Escurialu; ponieważ ostatni znany iest z łaski, którą miał u Króla przez 6 lat, zanim przywrócono Rząd konstytucyyny, z tego powodu były rożne nieprzyiemne domniemania; atoli z tąd nic sobie wnosić nie można. Minister Jabat, Xiaże d'Anglona i Don Espeleta wszy-

)(

scy trzey znani z przychylności do Króla i Konstytucyi znayduią się teraz w Escurialu, obecność ich zniszczyłaby wszelkie zamachy, któreby sprzeciwiały się dobru Króla i Narodu. Jakkolwiek bądź, Stany trzymały się ściśle przepisów Konstytucyi i ukończyły posiedzenia swoie w przepisanym czasie. Nie chciały one pod żadnym względem przedłużyć ie nie należycie, aby przez to nie dały źle myślącym powodu do potwarzy. Wiele z Deputowanych, którzy pozostali w Madrycie chętnieby byli powrócili do domów, lub przedsięwzięli podróże; wszyscy przełożyli usługi kraiu nad swoie własne sprawy i pozostali na swoich mieyscach. Następuiące posiedzenia rozpocząć się maią na d. 1. Marca 1821, i wielu z Deputowanych przybydź musi do Madrytu w drugiey połowie Lutego dla Junt przygotowawczych. Przerwanie zatém posiedzeń Stanów (Cortes) w naturalnym biegu rzeczy nie będzie dłużey trwało nad miesięcy trzy. Zdaie się, iż wyrok Stanów wydany względem 69 tak zwanych Persów nie został sankcyionowany przez Króla. Podług przepisu Konstytucyi może Król przedłużyć sankcyionowanie do d. 30. a ieżeli dzieie się to przy końcu posiedzeń Stanów, pozostaie ieszcze Królowi osiem dni czasu po otworzeniu nowych.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Dnia 14. popołudniu była rada gabinetowa w biorze spraw zewnętrznych, na tey byli obecnymi: Lord Kanclerz, Hrabiowie Harrowby, Westmorland i Liverpool, Kanclerz Izby skarbowey, Vice-Hrabia Melville, Sidmouth i Castlereagh, Hrabia Bathurst, Xiąże Wellington, P. Robinson i Hrabia Mulgrave. P. Bragge-Bathurst dla napadu mocnego podagry nie mogł się znaydować.

Naynowsze gazety Paryzkie zawieraią wiadomości z Londynu z d. 16. Listopada. Kuryier z dnia tegoż donosi, iż Parlament po ostatniém swoiem odroczeniu miał się zebrać na d. 23. Listopada, a potém miał znowu bydź odroczonym do połowy lub ostatniego dnia Stycznia. Gazeta poranna dodaie, iż na d. 23. miało bydź uczynione ważne udzielenie, o którém nie chce ieszcze nic namieniać.

Xiąże Leopold Sasko-Koburgski odwiedził znowu Królowę na d. 11. w domie Brandenburgskim i bawił u niey prawie półtory godziny. Kuryier szydzi z tych odwiedzin i twierdzi ironicznie, iż ponieważ niewinność Królowey iest teraz dowiedzioną upoważniony zapewnie Xiąże od Króla, przełożyć chciał urządzenie Dworu Królowey, i tak: Lorda Grey na W. Podkomorzego, Xięcia Bedford na W. Koniuszego, na damy Dworu, Hrabinę: Fitzwilliam, Grey, Grosvenor, Carnarvon, i Lady Hawke; na garderobianę: Hrabinę Oldi; na paziow: P. P. Piotra Moore, Józefa Hume i starszego gminnego Wood i t. d.!

Z Londynu d. 18. Listopada. W przyszłą Niedzielę przyymować będzie Królowa Kommuniię w kościele Hammersmithskim, a na nabożeństwie będzie w kościele S. Pawła. Królowa kazała oświadczyć Lordowi Liverpool przez swoiego Vice-Szambelana, aby iey bezzwłocznie oznaczył pałac należycie urządzony, w którymby stósownie do swoiego stanu mieszkać mogła, Lord odpowiedział, iż uczynił w tey mierze Królowie przełożenie, lecz dotąd żadney nie otrzymał odpowiedzi; poźniey napisał do Szambellana: Król Jego Mość zlecił mi uwiadomić Królowę, iż w teraźnieyszych okolicznościach nie może oznaczyć Królowey pałacu Królewskiego na iey mieszkanie. Daley zlecono mi oświadczyć Królowey, iż dopóki się nie zbierze Parlament, pobierać będzie summę, która iey dotąd przeznaczoną była, Parlament zaś oznaczy niebawnie iaka summa ma iey bydź rocznie dozwoloną; stosownie więc, upraszam nie uważać tey odpowiedzi iakoby przez tę oddalona została pierwey nadarzona sposobność, opatrzenia Królowey mieszkania w Londynie. Mówią, iż na przyszłem posiedzeniu Parlamentu przełożone bydź ma poiednanie się Króla z Królową.

Wiadomości z wewnątrz kraiu donoszą, iż, gdy nadeszła wiadomość o ostatnim losie bilu, prawie wszystkie miasta oświecone były w Sobotę i Poniedziałek wieczorem. Miasto Cambridge nie poszło za tym przykładem; oświecono wprawdzie wiele domów i porobiono wielkie przygotowania na Poniedziałek, atoli tameczny Magistrat i przełożeni Uniwersytetu, zgromadzili się dla przedsięwzięcia środków, by pospólstwo nie mogło wyrządzać gwałtów tym domom któreby nie były oświecone. To sprawiło, że prawie większą część miasta nie oświecono. Pospólstwo zebrało się w prawdzie, i żądało gwałtownie oświecenia, atoli mnóstwo kupców i 800 uczniów, którzy poświęciwszy się dobrowolnie do utrzymania pokoiu, postawieni w szeregi po ulicach, odparli nalegania pospólstwa tak silnie, iż nie uszkodzono bynaymniey szyb w oknach nieoświeconych. — Różne gazety namienią, że obiedwie Izby Parlamentu zebrać się maią na d. 23. Listopada, atoli bez zaięcia się iakiemi

przedmiotami i maią bydź zaraz odroczone. Sposób ten postępowania w odroczniu Parlamentu, ma mieć w tem swoią zasadę, iż iak oświadczył mowca Izby Niższey i Pisarz Wyższey, Parlament podczas, odłożenia nie może bydź odroczony. Spodziewaią się tu przybycia Ministra Caninga. Przeciwko ostatniemu wnioskowi Lorda Liverpoola, aby bil udrzucony został, niektórzy Lordowie podpisali iuż cztery protestacyie i wniesli ie do Dziennika Izby Wyższey. Rozpoczęta sprawa przeciwko Sir Francis Burdettowi z powodu iakoby wydanego przez niego pisma potwarczego a przez nieiaki czas zaniechana, ma bydź znowu wprowadzona. Obrońca oskarżonego, P. Denman, miał uczoną i iędrną mowę do sędziów, w którey starał się dowieść, iż samo ułożenie potwarczego pisma podług tuteyszych praw kraiowych nie ściąga kary; a ponieważ oskarzony nie może bydź pewnie przekonany o publicznem takowego ogłoszeniu, zatém nie masz dostateczney przyczyny do oskarżenia. — List z Przylądka Dobrey Nadziei donosi, iż tameczna osada szczęśliwe czyni postępy, i ieżeli Rząd Angielski wspierać będzie tę osadę, w krótkim czasie będzie ią można liczyć pomiędzy naylepsze osady Angielskie. Tuteysze papiery funduszowe podnoszą się; dzisiay o godzinie 12tey były one po 69 1/2.

Z Londynu dnia 21. Listopada. — Ponieważ ciągle odmawiaią Królowey wyznaczenia iey pałacu Królewskiego na mieszkanie, zatém Starszy Gminny Wood otrzymał wezwanie do otworzenia składki dla wystawienia przyzwoitego mieszkania Królowey JMści. Kuryier zawiera, iż w domu tym można będzie umieścić ow serwis srebrny, na kupno którego otworzono składkę po szylingu.

Podczas bytności Królowey na nabożeństwie w kościele Hammersmithskim, kaznodzieia wziął za text do kazania 59. rozdział z Jezaiiasza. Po Kommunii towarzysz iego kazał o rozdziałach 9. i 24. Jeremiiasza. Niewymieniano Królowey w modlitwie kościelney, kaznodzieia zachował się wedle przepisu: „Boże pobłogosław całey rodzinie Królewskiey i miey ią w swoiey opiece." Swiadkowie wezwani przeciwko Królowey, lecz z powodu opoźnienia się w przybyciu nie słuchani, powracaiąc na stały ląd, doznali rożnych obelg od pospólstwa.

Wiadomo, iż przeciwko wnioskowi Lorda Liverpool, aby przełożony w sprawie Królowey bil odłożyć do 6 miesięcy, zaniesiono 4 protestacyie; wszystkie te protestacyie podpisał Xiąże Clarncyi; w iedney z tych, podpisaney przez Lordów: Schetfield, Northumberland i Lothian wyrażono: „Protestuiemy się, ponieważ do zniesienia bilu nie ma dostateczney przyczyny; ponieważ oskarżenia, które sławę całego kraiu miały za grzechę, a po wysłuchaniu których prawie wszyscy Lordowie przekonani byli o winie Królowey, powinny były bydź poddane surowszemu i gruntownieyszemu śledztwu; bo zaniechanie tego śledztwa daie nieiako powód do powątpiewania o charakterze naywyższego Sądu i samego Narodu, bo postrzegamy, niedousprawiedliwienia brak względów dla Panuiącego wtém całém postępowaniu, wskazuiącém, aby tenże Panuiący pozostał w stosunkach z kobietą, która dopuszczała się ze swoim służącym zakazanego obeyścia się; bo tym sposobem widziemy, iż poniżoną iest powaga Tronu a Kray wystawiony iest na nieiakie zaburzenie." — Królowa Jey Mość odpowiedziała w prawdzie na list pisany do niey niedawno przez Lorda Liverpoola względem wyznaczenia pałacu na iey mieszkanie, atoli z iego strony żadna dotąd nie nastąpiła odpowiedź. Minister Canning przybył na d. 18., dzień 19. i 20. przepędził na wsi u Lorda Liverpoola. — Podług listów z Włoch, pomnaża się co raz bardziey liczba okrętów Angielskich stoiących na kotwicy w porcie Neapolitańskim.

D. 23. z. m. obiedwie Izby odroczone zostały bez mowy z Tronu poselstwem Królewskiém na d. 23. Stycznia przyszłego roku. Członkowie Izby Niższey wezwani bywaią do tego aktu przez poselstwo Wyższey, aby ze swoim mowcą (Prezydentem) stanęli przed iey kratkami. — P. Denman, Członek Izby Niższey, obrońca Królowey, podniosł się był z papierem w ręku chcąc udadź się do mowcy, gdy Vice-Mistrz obrzędów wszedł z czarną laską *(Deputy Uscher of the black rod)* dla wezwania w powyższym zamiarze Członków Izby Niższey przed kratki Wyższey. Powstał niezmierny hałas i zamieszanie. Oppozycyia, która się tego nie spodziewała, wołała: „precz! precz!" atoli z drugiey strono wzywano mowcę do pełnienia swoiego obowiązku. — Mowca wstał, wezwał Izbę do uważania na to, co przedsięwezmie Vice-Mistrz obrzędów, ten wręczył zwyczayne poselstwo; którem Izba Niższa wezwana iest przez Wyższą do słuchania poselstwa Królewskiego. — Mowca chciał opuścić swoie mieysce, gdy podniosł się P. Tierney, czyniąc postrzeżenie, iż nie można było słyszeć czego żądał Vice-Mistrz

obrzędów, a z tąd nie mogł zrozumieć mowca treści poselstwa, a ni tego, w szczególności czyli go potrzebowano w drugiey Izbie? (Same oklaski Oppozycyi.) — Mowca opuścił Izbę przy gwałtownym hałasie i krzyku: „pfe! pfe!" Wielu Członków Oppozycyi sykało gdy odchodził mowca, tylko niektórzy z Członków odprowadzili go. — Większa część pozostała w sali; mowca nie powrócił iuż, a idąc z Izby Wyższey poboczną galeryią do swoiego mieszkania, zwrócił uwagę towarzyszącego mu *Serjeanta at Arms*, iż „ponieważ nie było mowy z Tronu nie ma potrzeby wracać do Izby." — Wielu Członków pozostało ieszcze w Izbie, gdy wnet oznaymiono, że odroczoną została przez poselstwo. Niektórzy otoczyli P. Denman dla dowiedzenia się treści Poselstwa, którego ze strony Królowéy miał Izbie udzielić.

O to iest treść tego Poselstwa:

„Karolina Królowa. Królowa sądzi bydź rzeczą przyzwoitą donieść IzbieNiższéy, o otrzymanem od Ministrów uwiadomieniu, w którem, okazuie się wyraźny zamiar odroczenia bezpośrednio Parlamentu. Do uwiadomienia tego dołączono ofiarę, dawania potrzebnych pieniędzy na iéy utrzymanie i dom dopoki nie nastąpi posiedzenie Parlamentu."

„Królowa nie namyślaiąc się długo odrzuciła tę ofiarę. Przyzwoiciey byłoby dla niéy było, gdyby podczas ostatniego nadzwyczaynego przeciwko niéy postępowania, przyięła była przekładaną iéy summę na tymczasowe utrzymanie; atoli oczekiwała ona naturalnie, iż, gdy sie nie powiedzie ow bezprzekładny zamach poniżenia rodziny Królewskiéy, przełożony będzie w owym względzie bezposrednio w mądrości Parlamentu iaki stały środek, i czuła, iż nie może z przyzwoitością przyymować tego od Ministrów, na co podług iéy zupełnego przekonania zezwoliłaby wspaniałomyślność Izby Niższéy, iako na żądanie tak istotnie odpowiadaiące godności Tronu i oczewistym zasadom sprawiedliwości."

„Gdyby miały bydź przedzięwzięte nowe kroki przeciwko Królowéy, więc z niezachwianem zaufaniem poleca się Reprezentantom Ludu, spuszcza się zupełnie na ich sprawiedliwość i mądrość, pewna, że przedsięwezmą skuteczne środki zabezpieczenia iéy od dalszych cierpień niepotrzebnéy zwłoki, i starać się będą położyć nareszcie koniec temu bezprzykładnemu prześladowaniu."

Pospólstwo Radykalne w Londynie i na Prowincyiach dopuszczało się ciągle naywiększych bezprawców przeciwko szanownym mężom, uważanym iako przeciwników Królowéy. I tak w Aylesbury zatrzymano powoz Margrabiego Buckingham, Biskupa Landaffskiego za powrótem do Evelme (w Hrabstwie Oxford) wysykano i zelżono, ponieważ nie chciał oświecić domu swoiego na obchód sławnego zwycięztwa Królowéy. Duchowny ten był w niebezpieczeństwie życia; szturmowano do iego domu i powybiiano w nim wszystkie okna.

Gazety Filadelfickie donoszą, że Sir Home Popham, podczas ostatniego swoiego pobytu w Hayty zawarł traktat z Krzysztofem, mocą którego tenże zobowiązał się płacić Rządowi Angielskiemu 45 Dollarów za każdego Negra, który przywięziony zostanie do iego Państwa. Sądzą, że Anglicy znalazłszy Negrów na okrętach prowadzących ten zakazany handel poszlą ich do Hayty. Krzysztof miał dla tego przedsięwziąść ten krok, albowiem został zawiadomieny, że liczba iego poddanych zmnieysza się co rocznie o 6 procentu.

Osławiony Palen zawikłany do Cato Streetskiego spisku na zamordowanie Ministrnw i szukany na prożno listami otwartemi, uchodząc dotąd śledztwu policyi, aresztowany został na d. 17go z. m. przy wyysciu z pewnego domu.

Francyia.

Monitor z d. 25go Listopada zawiera rozporządzenie Królewskie, którem Izby zwołane są na d. 19. Grudnia.

D. 22. Listopada zasiadał Król na Radzie Ministeryialnéy, którey był pierwszy raz obecny Margrabia Lauriston.

Podług gazet Paryzkich przybył do Paryża Hrabia Torreno współczłonek Hiszpańskich Stanów (Cortes), i przywiozł małe krzyże orderu Karola III. dla bankierów: Lafitte, Hardouin i Delmare, którzy przyięli na siebie pożyczkę Hiszpanii 50 millionów franków, wraz z uwolnieniem ich od wywodu z szlachectwa, potrzebnego w Hiszanii do noszenia tego orderu.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.